

Verslag Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard-Waalre

ivn natuur
educatie

Onderwerp: Zeer geslaagde cursus vogelherkenning

Datum: 17 mei 2025

De vogelwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre organiseerde ook in 2025 een cursus vogelherkenning. Binnen een week na opening van de inschrijving, is de groep vol: 20 deelnemers. Dat is een heel goed teken voor de Vogelwerkgroep en de natuur.

Achter de schermen werkte een groepje vrijwilligers al snel aan de opzet van de cursus. Hoe brengen we meer lijn in de sheets. Tot hoe ver gaan we in de theorie? Hoe staan we zelf voor de groep. Maar ook belangrijk: wie gaat de cursus verzorgen. Al snel werden voor de laatste vraag vier vrijwilligers gevonden. Zo kon de cursus op 12 februari 2025 starten.

Zo'n eerste avond is altijd wat theoretischer van aard. We leggen meer uit over 'onderdelen' van vogels, grootte, zang, kleuren, biotoop en dergelijke. Maar ook is de eerste avond een beetje aftasten hoeveel kennis de deelnemers zelf hebben. Al snel merk je dan dat dit varieert van blanco instappen tot goede basiskennis. Sommigen zijn snel om op vragen een antwoord te geven en anderen zijn daar stiekem wel blij mee. Maar dat geeft niet. Iedereen krijgt aandacht. Voor iedereen is er ruimte voor vragen. En zoals elk jaar zijn er ook deelnemers die vooral uitkijken naar de wandelingen onder begeleiding van mensen van de vogelwerkgroep. En laten we eerlijk zijn. Buiten 'spelen' is ook het leukste.

In totaal worden er vier theorieavonden verzorgd. Leuk om te doen en zeer leerzaam. Regelmatig hoor je dan: "he? Zit zo'n vogel hier ook?" of "Gaan we die ook echt zien". Ja we gaan heeeel veel zien en horen. Heb geduld.

Agenda Vogelherkenningscursus 2025			
Datum:	Activiteit:	Locatie:	Tijd:
woensdag 12 februari 2025	Standvogels en overwinteraars	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 15 februari 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Kleine- en Grote Meer	08:00-11:00 uur
dinsdag 11 maart 2025	Watervogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 15 maart 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Visvijvers Valkenhorst	08:00-11:00 uur
zaterdag 22 maart 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Soerendonks Goor e.o.	08:00-11:00 uur
dinsdag 8 april 2025	Broedvogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 12 april 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Malpie	08:00-11:00 uur
zaterdag 26 april 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Thorn de Koningssteen	07:00-12:00 uur
dinsdag 13 mei 2025	Broedvogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 17 mei 2025	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Achelse Kluis	08:00-11:00 uur

Schema van de cursus 2025

15 februari 2025: Wandeling Kleine en Grote Meer

De eerste wandeling houden we dicht bij huis. We lopen vanuit ons IVN-gebouw aan de Bosstraat door het Kleine Meer en daarna om het Grote Meer. Zowel het Kleine als het Grote Meer zijn zeer vogelrijk. De grote groep wordt opgedeeld en al snel ontstaat er dan ook zoiets van strijd. Op een leuke manier probeer je zoveel als mogelijk vogels te herkennen en liefst meer dan de andere groep. Dat kan nu nog op zicht want de bomen zijn nog niet vol met blad. We zien en horen deze wandeling diverse standvogels (vogels die je het hele jaar kunt waarnemen zoals merel, kauw, grote bonte specht e.d.) maar ook wintergasten. Grote aantallen soorten worden dan ook gespot.

Foto van het Kleine Meer

15 maart 2025: Valkenhorst

De wandeling in Valkenhorst kan met recht een 'natte' wandeling worden genoemd. In het hele gebied staat het water hoog. De sporen van wilde zwijnen kom je ook overal tegen. Maar dat geldt gelukkig ook voor heel veel vogelsoorten. Valkenhorst levert 54 waarnemingen van verschillende vogelsoorten op. En daarnaast een ree en een Europese eekhoorn. We zijn weliswaar vogelmensen, maar letten natuurlijk op veel meer. De zwarte wouw is wel de meest speciale soort die hier gezien wordt.

Op verschillende manieren werd uitgelegd en gekeken

22 maart 2025: Soerendonks Goor

Op 22 maart steken we de grens over. De gemeentegrens dan weliswaar. We gaan naar het Soerendonks Goor en de paardenwei die daarachter ligt. Door de omvang van de groep verdelen we die hier in drie groepjes. Dat is mooi en het gebied is daar groot genoeg voor. Het aantal waarnemingen stijgt ten opzichte van de eerdere twee wandelingen. We zien en horen nu 59 vogelsoorten. De begeleiders zijn daar erg blij mee, want zo valt er veel te vertellen. De cursisten zijn er blij mee want zo valt er veel te zien en te horen. Iedereen content dus. De mooiste soorten voor vogelmensen hier zijn de kemphaan, veldleeuwerik, een appelvink en de kleine bonte specht. Deze laatste zat luidruchtig als een naaimachine zo snel te tikken tegen een boom toen wij verzamelden voor vertrek. Het leek er op dat hij blij was dat we zijn gebied verlieten.

12 april 2025: De Malpie

Deze wandeling belooft wat te worden. Iedereen kijkt uit naar zijn of haar eerste contact met de blauwborst. Velen hebben er wel van gehoord maar nooit eerder gezien. En belofte maakt schuld. Vanuit de werkgroep "garanderen" we bijna dat we de blauwborst gaan zien, maar de natuur werkt niet altijd mee. Dus doen we extra ons best. Ook hier wordt de groep weer opgesplitst. Daar waar de eerste groep al snel laat weten een blauwborst te hebben gezien, moet de tweede groep nog genoeg nemen met een grote bonte specht, een fitis en tjiftjaf, en een rietgors. Ook niet verkeerd maar waar blijft die blauwborst nou. Geen ramp. Enkele gidsen kennen met enige zekerheid twee territoria

van de vogels dus het komt goed. En het komt ook goed. Alle groepen zien 3 of 4 blauwborsten. Wat een schitterende vogel. Waard om een paar uur voor buiten te zijn. Leuk is het om de opmerkingen te horen, hoe wij – als vrijwilligers van de werkgroep – die vogels toch vinden. Het makkelijkste antwoord is dan les drie: vogels spotten is onder andere: stilstaan, luisteren en scannen (met de verrekijker). In totaal nemen we 65 vogelsoorten waar. En naast de blauwborst zijn zeker de roodhalsfuut, de visarenden (2 stuks) en de purperreiger het noemen meer dan waard.

Onmiskenbaar: een blauwborst van de Malpie

26 april 2025: Thorn, De Koningssteen

Op 26 april gaan we weer de gemeentegrens over. Sterker nog, we verlaten echt de provincie- en landsgrens en zakken af naar het Zuiden. We gaan naar Thorn en specifiek de Koningssteen. Een gebied dat bekend staat om de aanwezigheid van bloeiende meidoorn, veel nachtegalen en de zomertortel. Een gebied ook dat veel sporen laat zien van het werk van bevers. Vol goede moed vertrekken we. Al snel na het parkeren horen we van alles roepen: zwartkop, grote bonte specht, tjif tjaf (daar is hij weer) en nog veel meer. Eenmaal in het 'natte' deel van het gebied kan het niet missen. We horen enkele nachtegalen. Maar ja, dat is nog wat anders dan zien. En toch gaat het gebeuren voor een aantal van ons. Met enig geduld wordt deze vogel gespot. Hij zingt enorm luid voor een vrij onopvallend vogeltje. Maar we hebben hem. En naast deze vogel nog **75** andere soorten. Ook hier hebben we hele speciale soorten gehoord en of gezien. Te denken valt aan de zwarte ruit, een visarend, de zomertortel en een slechtvalk.

De nachtegaal van Thorn; goh wat kan dit beestje zingen

17 mei 2025: Achelse kluis en Patersgronden

Op 17 mei vindt de afsluitende wandeling plaats. Nagenoeg met complete groep trekken we het gebied tegenover de Achelse Kluis in. We hopen met elkaar de wielewaal te zien

De kleine zonnedaauw

en in elk geval te horen. Dat laatste lukt zeker voor de in twee groepen opgesplitste deelnemers. Ook deze wandeling levert iets meer dan 50 soorten op. En ook noemenswaardige soorten en waarnemingen. Waar de ene groep een 'vlinderende' wespindief, een bruine kiekendief en ooievaars ziet, ziet de andere groep vier boomvalken langdurig op libellen jagen boven een ven. Mooi zien we dat deze vogels hun gevangen prooi in de poten klemt en al vliegend oppeuzelt. Naast het bekijken van de vogels zien we ook de kleine zonnedaauw en een rups van de hageheld. Deze laatste is een mooie nachtvlinder. Ook de viervlek libel wordt weer veel door ons waargenomen.

Afronding van de cursus

Iedereen van ons is het er wel over eens dat we een hele leuke, leerzame en gezellige cursus hebben gevolgd met elkaar. Er is onvoorstelbaar veel waargenomen. Niet alles door iedereen natuurlijk, maar bij elkaar opgeteld, mogen we van geluk spreken.

Veel van de cursisten hebben genoten en enkelen zijn ook direct lid geworden van IVN. Dat is goed, want dan kunnen we met elkaar nog meer doen en meer mensen bereiken. Met een cursus die een afwisseling bood tussen 4 theorielessen en 6 wandelingen kunnen we gerust weer verder gaan. Veel van de opgedane kennis kon kort na de theorieles in de praktijk worden gebracht. En daar doen we het ook voor. De enthousiaste cursusleiders en veldgidsen wisten elkaar en de groep te inspireren, wat resulteerde in vroege ochtenden vol met prachtige waarnemingen. Elke wandeling kent wel een waarneming die onvergetelijk is. En één ding is zeker: volgend jaar gaan we dit gewoon weer doen.

Afronding en een dankwoord na de laatste wandeling.

Bijlage 1: Overzicht van de 113 waargenomen vogelsoorten

Aalscholver	Krakeend
Appelvink	Kramsvogel
Bergeend	Kuifeend
Blauwborst	Kuifmees
Blauwe Reiger	Meerkoet
Boerenwaluw	Merel
Boomklever	Middelste Bonte Specht
Boomkruiper	Nachtegaal
Boomleeuwerik	Nijlgans
Boompieper	Oeverloper
Boomvalk	Oeverwaluw
Braamsluiper	Ooievaar
Bruine Kiekendief	Pimpelmees
Buizerd	Purperreiger
Cetti's Zanger	Putter
Dodaars	Raaf
Ekster	Rietgors
Fazant	Roek
Fitis	Roerdomp
Fuut	Roodborst
Gaai	Roodborsttapuit
Geelgors	Roodhalsfuut
Gekraagde Roodstaart	Scholekster
Gele Kwikstaart	Sijs
Gierzwaluw	Slechtvalk
Goudvink	Slobeend
Grasmus	Sperwer
Graspieper	Staartmees
Grauwe Gans	Stormmeeuw
Grauwe Klauwier	Tafeleend
Groene Specht	Tapuit
Groenling	Tjiftjaf
Groenpootruiter	Torenvalk
Grote Canadese Gans	Tuinfluit
Grote Bonte Specht	Veldleeuwerik
Grote Lijster	Vink
Grote Zilverreiger	Visarend
Heggenmus	Visdiefje
Holenduif	Waterhoen
Houtduif	Waterral
Huisbus	Wespendief
Huiswaluw	Wielewaal
IJsvogel	Wilde eend
Kauw	Winterkoning
Kemphaan	Wintertaling

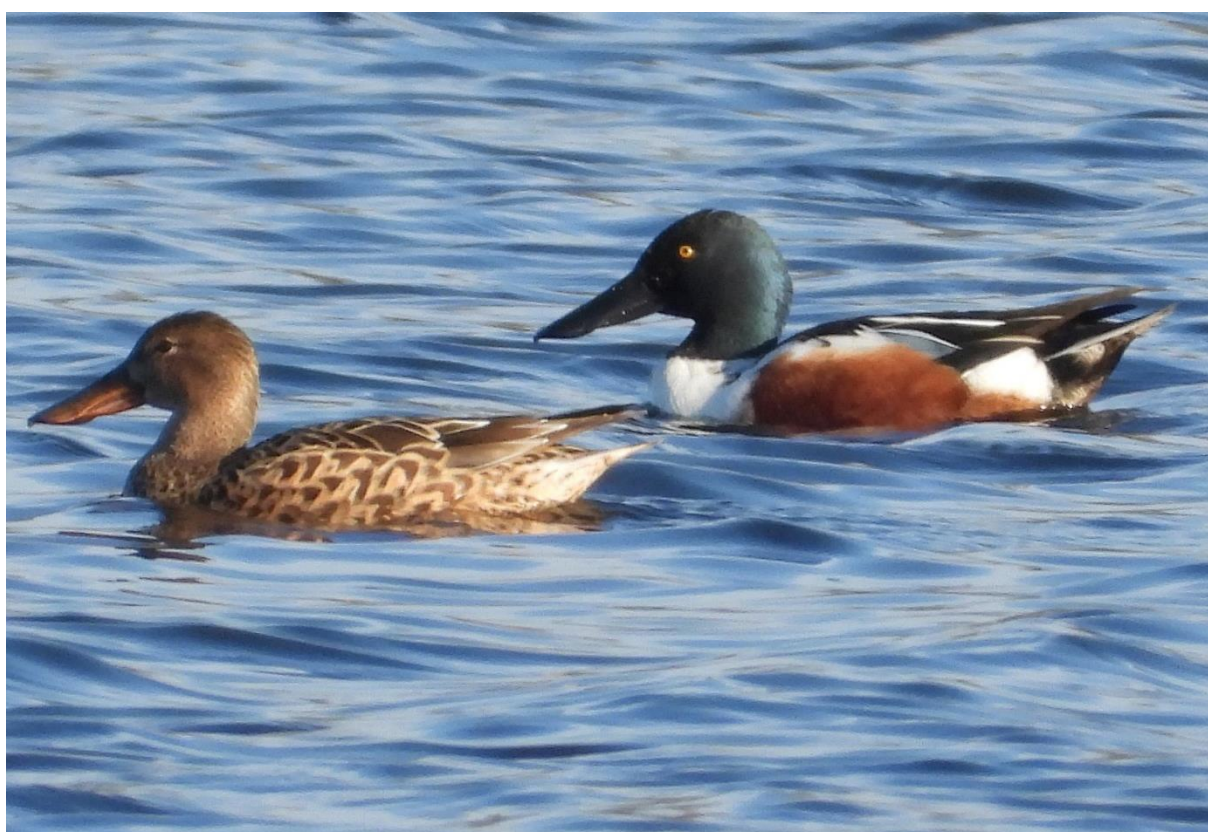
Kievit	Witgat
Kleine Bont Specht	Witte Kwikstaart
Kleine Karekiet	Wulp
Kleine Mantelmeeuw	Zanglijster
Kleine Plevier	Zilvermeeuw
Kneu	Zomertortel
Knobbelzwaan	Zwarte Kraai
Koekoek	Zwarte Ruiter
Kokmeeuw	Zwarte Specht
Kolgans	Zwarte Wouw
Koolmees	Zwartkop
Koperwiek	

Bijlage 2: Enkele foto's van de cursus

IJslandse pony bij het Goor

Slobeenden op het Goor

Rups van de Hageheld

Twee foto's van de wandeling Thorn

